

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim. Saygılarımla.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Balıkesir ili Bigadiç ilçesinde, Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni sahası (İskele Mahallesi Merkezli) ve çevresinde yürütülen bilimsel bir araştırma, madencilik faaliyetlerinin içme suyu kaynakları üzerinde ciddi ve hayati riskler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Balıkesir Üniversitesi'nden bilim insanları tarafından yapılan ve uluslararası saygın bir bilimsel dergide yayımlanan 2026 tarihli "Madencilik Sahalarına Yakınlığın Pb, Hg, Cd ve As ile Su Kirliliği Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi (Assessing the Influence of Proximity to Mining Sites on Water Contamination by Pb, Hg, Cd, and As)" adlı çalışmada, özellikle madene yakınlığı 0-5 Km ve 5-15 Km.uzaklıkta bulunan bölgelerdeki içme suyu kaynaklarında cıva, kadmium ve arsenik kaynaklı ağır metal kirliliğinin, Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen güvenli sınırların katbekat üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, madene 0-5 km mesafedeki su kaynaklarında arsenik oranı güvenli limitin yaklaşık 125 katına ulaşmaktadır. Aynı şekilde kadmium ve cıva gibi son derece toksik ağır metallerin de sınır değerlerin çok üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bu durum, bölgede yaşayan yurttaşları, bitkilerin ve hayvanların uzun süreli ve kronik zehirlenme riskiyle karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Bilim insanları, söz konusu kirliliğin doğrudan madencilik faaliyetleriyle ilişkili olduğunu ortaya koyarken, acil önlem alınmaması halinde telafisi mümkün olmayan sağlık ve ekolojik sonuçların doğabileceği konusunda yetkilileri uyarmaktadır.

Aynı bilim insanları tarafından hazırlanan 1999 yılına ait “Bor Madeni Havzalarında Üretilen Bazı Gıdalarda Bor Miktarlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” adlı araştırmada Bigadiç ilçesinde bulunan Eti Maden İşletmelerine ait bor madeninin yakınında bulunan İskele, Osmanca, Yeniköy, Bademli ve Hisarcık mahallelerinde üretilen gıdalardan örnekler toplanılmış ve gıdalardaki bor miktarı ölçülmüştür. Turp, yulaf, kuru fasulye, ham vişne, ham armut, arpa, taze soğan, erik, incir, taze fasulye, ham elma, ham kabak, lahana, yonca ve haşhaş tohumları, siyah üzüm, nar, vişne gibi bir çok gıdada bor miktarı olması gereken limit değerlerden çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 1988 yılında yayınlanan Çevre Bakanlığı Su Kirliliği Kontral Yönetmeliği’nde içme suları için verilen bor limitinin İskele, Osmancık ve Seyitgazi Mahallelerinde üst limiti oldukça aştığı tespit edilmiştir.

2025 tarihli “Yerel Halkın Gözünden Bigadiç’teki (Balıkesir) Bor Madeni İşletmeciliği’nin Neden Olduğu Sorunlar” adlı Çamköy, İskeleköy ve Yeniköy’de yapılan araştırmaya katılan yerli katılımcılar tarafından da defalarca bor faaliyetlerinin tarımdaki verimi düşürmesi ve ürün değişikliğine yol açmış olması vurgulanmıştır.

Bu bağlamda;

1. Bölgedeki yer altı ve yer üstü su kaynaklarının düzenli olarak izlenmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir? Yürütülüyorsa bu çalışmaların sıklığı ve kapsamı nedir?
2. İnsan ve hayvan sağlığı açısından ciddi risk barındırdığı belirtilen su kaynaklarının kullanımına ilişkin herhangi bir kısıtlama veya yasaklama getirilmiş midir?
3. Bölgede yaşayan yurttaşlara alternatif temiz içme suyu sağlanmasına yönelik bir planlama yapılmış mıdır?
4. Türkiye genelinde madencilik faaliyetlerinin içme suyu kaynakları üzerindeki etkilerini izlemek ve önlemek amacıyla bütüncül bir politika veya eylem planı bulunmakta mıdır?
5. Bölgede bulunan içme suyu, yeraltı ve yerüstü sularının sedimantasyon ölçümleri yapılmakta mıdır?
6. Tarafınızca bölgede bulunan içme suyu, yeraltı ve yerüstü sularında yasal değerlerin üstünde bor, cıva, kurşun, kadminyum ve arsenik tespit edilmiş midir?
7. Bölgede sulara dair yapılan ölçümlerde tarafınızca olağanüstü sonuçlarla karşılaşmış mıdır? Karşılaşılmış ise sorumlular tespit edilip idari yaptırım uygulanmış mıdır?
8. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri için tarafınızdan görüş talep edilmiş midir?